

สรุปและขอเสนอแนะ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาดังปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติในด้านการอนามัยของประชากรในหมู่บ้านประมง โดยหมู่บ้านที่ตกเป็นตัวอย่างในการสำรวจเป็นหมู่บ้านประมงในเขตจังหวัดระยอง เพชรบุรี และพังงา มีครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการสำรวจทั้งหมด 638 ครัวเรือน และปัจจัยที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และประชากร, ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อาชีพ, ระดับการศึกษา, ศาสนา และโครงสร้างของครอบครัว ส่วนปัจจัยทางด้านประชากร ได้แก่ อายุ และจำนวนบุตรที่มีชีวิตของหัวหน้าครัวเรือนในการศึกษาได้แยกพิจารณาเป็น 2 ประเด็น คือ

1) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในด้านการแพทย์ ซึ่งได้แก่ความต้องการที่จะใช้วิธีรักษาในกรณีที่เป็นโรคทั่วไป ได้แก่ โรคเป็นไข หงอยเสียว และฉอนเพลีย, ความต้องการที่จะใช้วิธีรักษาในกรณีเป็นโรคร้ายแรง ได้แก่ โรคอุจจาระร่วง, อหิวาตกโรค และตาแดงหลังการคลอดบุตร และท้ายสุดเป็นเรื่องของวิธีการทำคลอด

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในด้านการสุขาภิบาล ซึ่งได้แก่ น้ำดื่มและวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่ม, การเปลี่ยนแปลงส้วมและการโคจรสวมรองเท้าไปโรงเรียน, และท้ายสุดเป็นเรื่องของการใช้ส้วม

ลักษณะโดยทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาปฏิบัติในด้านการแพทย์ จากการศึกษาพบว่า ในกรณีที่เป็นโรคทั่วไป ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการที่จะรักษาทั้งในแบบสมัยโบราณและด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่าวิธีอื่น ๆ โดยมีถึงร้อยละ 62.2 รองลงมาได้แก่วิธีสมัยใหม่อย่างเดีย্বর้อยละ 34.7 ส่วนวิธีโบราณนั้น พบว่ามีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3.1 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบแบบแผนเช่นเดียวกัน และยังพบว่า ในจังหวัดซึ่งประชากรส่วนใหญ่

ต้องการที่จะเข้ารับการรักษาด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่าในทุก ๆ จังหวัด โดยมีประมาณร้อยละ 39.5 ส่วนในจังหวัดระยองและเพชรบุรีมีประมาณร้อยละ 35.8 และ 29.1 ตามลำดับ

ในกรณีที่เป็นโรคร้ายแรงจะพบว่า ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างต้องการที่จะรักษาด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่าวิธีอื่น ๆ โดยมีถึงร้อยละ 55.4 ส่วนผู้ที่ต้องการรักษาทั้ง 2 วิธี คือ แบบสมัยใหม่และแบบสมัยโบราณมีร้อยละ 42.9 ส่วนวิธีโบราณนั้นมีเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้น เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบแบบแผนเช่นเดียวกัน และพบว่าประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างในจังหวัดเพชรบุรีต้องการที่จะรักษาด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่าในทุก ๆ จังหวัด โดยมีถึงร้อยละ 67.6 รองลงมาได้แก่พังงา ร้อยละ 56.9 ส่วนในจังหวัดระยองนั้น มีน้อยที่สุด โดยมีประมาณร้อยละ 40.9 เท่านั้น

จะเห็นได้ว่า ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างเมื่อเป็นโรคร้ายแรง ส่วนใหญ่แล้วต้องการที่จะเข้ารับการรักษาด้วยวิธีสมัยใหม่ ในขณะที่เมื่อเป็นโรคทั่วไปส่วนใหญ่ต้องการที่จะรับการรักษาทั้งในวิธีโบราณและวิธีสมัยใหม่ การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะความร้ายแรงของโรคมีส่วนในการตัดสินใจของบุคคลในการเข้ารับการรักษาพยาบาล และแสดงว่าเมื่อเป็นโรคร้ายแรงประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นในวิธีการรักษาด้วยวิธีสมัยใหม่ว่าจะทำให้มีชีวิตรอดได้ ส่วนในกรณีที่เป็นโรคทั่วไปนั้น เป็นเพราะความรุนแรงของโรคมีไม่มากนัก ดังนั้นอาจเป็นเพราะความสะดวกหรือความเคยชินกับวิธีการรักษาในแบบโบราณ จึงทำให้ส่วนใหญ่ใช้วิธีผสมคือทั้งวิธีโบราณและวิธีสมัยใหม่มากกว่าวิธีสมัยใหม่อย่างเดียวดังร้อยละ 12.9 ดังนั้นการที่จะอธิบายในเรื่องของวิธีการรักษาพยาบาลนั้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความรุนแรงของโรคด้วย

ในเรื่องของการทำคลอด พบว่าภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้วิธีสมัยใหม่มากที่สุดถึงร้อยละ 62.2 ส่วนวิธีสมัยโบราณเช่นใช้หมอค้ำเข้ก็มีเพียงร้อยละ 37.8 เท่านั้น และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบแบบแผนเช่นเดียวกันในจังหวัดระยองและเพชรบุรี และพบว่าภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในจังหวัดเพชรบุรีใช้วิธีการทำคลอดในแบบสมัยใหม่มากที่สุดถึงร้อยละ 81.1 รองลงมาได้แก่ จังหวัดระยอง

รอยละ 79.5 ซึ่งไม่แตกต่างกันนัก ส่วนในจังหวัดพังงาซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาอยุ่ที่สุด พบว่าภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างทำคลอดโดยใช้หมอต่ำแย่มากกว่าวิธีสมัยใหม่ โดยมีมากกว่าถึงร้อยละ 54.6 อาจเป็นเพราะการคมนาคมทั้งนี้เพราะในจังหวัดพังงา มีถนนที่ใช้ได้ตลอดปีเพียง 1 สายเท่านั้น และใช้ทางเรือแทนถนน ส่วนในจังหวัดระยอง และเพชรบุรี มีจังหวัดละ 4 สายเท่า ๆ กัน¹

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในด้านการแพทย์

1) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

รายได้ จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าในกรณีที่เป็นโรคทั่วไป เมื่อพิจารณาจากรวมทุกจังหวัดแล้ว รายได้จะไม่มีผลต่อวิธีการรักษาพยาบาลที่ของกร และในแต่ละจังหวัดก็เช่นกัน ส่วนในกรณีที่เป็นโรคร้ายแรงเมื่อพิจารณาจากรวมทุกจังหวัดก็ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ และวิธีการรักษาพยาบาลที่ของกรเช่นกัน ยกเว้นในจังหวัดระยองที่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะที่ยังมีรายได้สูง ยิ่งต้องการที่จะเข้ารับการรักษาคววิธีสมัยใหม่มาก

ในเรื่องของการทำคลอด พบว่าเมื่อพิจารณาจากรวมทุกจังหวัดแล้ว ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้สูงนิยมใช้วิธีทำคลอดในแบบสมัยใหม่มาก โดยมีถึงร้อยละ 77.5 ในขณะที่มีรายได้น้อยมีเพียงร้อยละ 53.7 ซึ่งแตกต่างกันมาก และพบว่ารายได้มีผลต่อวิธีการทำคลอดอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็จะพบความสัมพันธ์ดังกล่าวเฉพาะในจังหวัดระยองและเพชรบุรี ส่วนในจังหวัดพังงาไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ และวิธีการทำคลอด และความสัมพันธ์ระหว่างรายได้อีกกับวิธีทำคลอดจะเป็นไปในลักษณะที่หัวหน้าครัวเรือนที่มีรายได้สูง ภรรยา

¹ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารวิจัยหมายเลข 33, โครงการวิจัยลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรของหมู่บ้านประมง, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523, หน้า 12

จะไปทำคลอดด้วยวิธีสมัยใหม่มาก และเป็นที่น่าสังเกตว่าในจังหวัดที่มีการพัฒนาแล้ว จะพบความสัมพันธ์ดังกล่าว ในขณะที่จังหวัดที่ยังมีการพัฒนาอยู่เช่นจังหวัดพังงา ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่มีเลย อาจอธิบายได้ว่า ในชุมชนที่ยังล้าหลังชนบท มีภาวะสมัยใหม่ (Modernization) ยิ่งสูงจะพบความแตกต่างในพฤติกรรมของบุคคลระหว่างชั้นทาง เศรษฐกิจสูงตามไปด้วย ในขณะที่ชุมชนที่มีการพัฒนาอยู่ ความแตกต่างในพฤติกรรมของบุคคลระหว่างชั้นทาง เศรษฐกิจ ก็จะมีน้อยตามไปด้วย

2) ปัจจัยทางด้านสังคม

อาชีพ จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้วในกรณีที่เป็นโรคหัวใจ พบว่าไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มอาชีพเกี่ยวกับวิธีการรักษาพยาบาลที่ต้องการ เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบลักษณะเช่นเดียวกันนี้ในจังหวัดระยอง ส่วนในจังหวัดเพชรบุรี พบว่าผู้มีอาชีพอื่น ๆ และผู้มีอาชีพประมงต้องการที่จะรักษาในแบบวิธีสมัยใหม่มากกว่าชาวนา และในจังหวัดพังงา พบว่าชาวนาและผู้มีอาชีพอื่น ๆ ต้องการที่จะใช้วิธีสมัยใหม่มากกว่าชาวประมงอย่างมาก

ในกรณีที่เป็นโรคร้ายแรง พบว่าเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดแล้ว จะพบความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพและวิธีการรักษาพยาบาลที่ต้องการ โดยผู้มีอาชีพอื่น ๆ ต้องการที่จะใช้วิธีรักษาในแบบสมัยใหม่มากที่สุด ถึงร้อยละ 59.7 รองลงมาเป็นชาวประมงและชาวนามีเพียงร้อยละ 40.3 เท่านั้น ส่วนในจังหวัดพังงานั้น ความสัมพันธ์มีสูงมากโดยพบว่า ผู้มีอาชีพอื่น ๆ ต้องการใช้วิธีสมัยใหม่ถึงร้อยละ 70.0 ในขณะที่ชาวนามีเพียงร้อยละ 27.8 เท่านั้น ในจังหวัดระยองและเพชรบุรีไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

ในเรื่องของการทำคลอด พบว่าเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัดพบว่าอาชีพที่แตกต่างกันของหัวหน้าครัวเรือนจะมีผลต่อวิธีทำคลอดของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า ภรรยาของผู้มีอาชีพอื่น ๆ ทำคลอดในแบบสมัยใหม่มากที่สุดถึงร้อยละ 68.2 รองลงมาเป็นชาวประมงและชาวนามีเพียงร้อยละ 45.5 ซึ่งน้อยกว่าผู้มีอาชีพอื่น ๆ ถึงร้อยละ 22.7, เมื่อพิจารณา

ในแต่ละจังหวัด พบว่าในจังหวัดระยองและพังงาไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว แต่ในจังหวัดเพชรบุรี กลับพบว่าอาชีพของหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับวิธีการทำคลอดของภรรยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีแบบแผนเช่นเดียวกันกับเมื่อพิจารณาจรรวมทุกจังหวัด

ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน

ในกรณีเกี่ยวกับโรคทั่วไป พบว่าเมื่อพิจารณาจรรวมทุกจังหวัดแล้วไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษาและวิธีการรักษาพยาบาลที่ต่องการ และเมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดก็พบว่าไม่มีความสัมพันธ์ดังกล่าวในจังหวัดเพชรบุรี และพังงา แต่ในจังหวัดระยองจะพบความสัมพันธ์ที่เด่นชัดในทางลบ คือผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าต่องการที่จะใช้วิธีการรักษาในแบบสมัยใหม่มากกว่า ผู้ที่มีการศึกษาที่สูงกว่าทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ผู้มีการศึกษาสูง เห็นว่าในเรื่องของโรคทั่วไปซึ่งไม่มีความร้ายแรงนัก ตนมีความรู้พอที่จะซื้อยาหรือรักษาพยาบาลด้วยตนเอง ในขณะที่ผู้มีการศึกษากำไม่มีความรู้ดังกล่าว

ในกรณีเกี่ยวกับโรคร้ายแรงก็เช่นกัน เมื่อพิจารณาจรรวมทุกจังหวัด และในจังหวัดเพชรบุรี และพังงาจะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา และวิธีการรักษาพยาบาลที่ต่องการ แต่จะพบความสัมพันธ์ในจังหวัดระยองในลักษณะที่ผู้มีการศึกษาสูงจะต่องการใช้วิธีการรักษาในแบบสมัยใหม่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า โดยผู้มีการศึกษาสูงต่องการใช้วิธีสมัยใหม่มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาคำถึงร้อยละ 34.0

ในเรื่องของการทำคลอด ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาจรรวมทุกจังหวัดหรือพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน มีความสัมพันธ์ไปในทางบวกกับวิธีการทำคลอดของภรรยาเป็นอย่างมาก กล่าวคือ หัวหน้าครัวเรือนยิ่งมีระดับการศึกษาสูง ภรรยา ก็จะไปทำคลอดด้วยวิธีสมัยใหม่กันมาก เช่นเมื่อพิจารณาจรรวมทุกจังหวัด พบว่า ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูงไปทำคลอดด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่า ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำถึงร้อยละ 29.7 และเมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัด ก็พบความสัมพันธ์ในลักษณะเช่นเดียวกันนี้

ศาสนา จากการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของโรคทั่วไปและโรคร้ายแรง จะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา และวิธีการรักษาพยาบาลที่ต้องการเมื่อพิจารณาทุก จังหวัดและในจังหวัดหนึ่งๆ และถ้าพิจารณาเป็นรายจังหวัดพบว่าในจังหวัดระยองและเพชรบุรี จะไม่สามารถหาความสัมพันธ์ได้ ทั้งนี้เพราะทั้งสองจังหวัดนี้มีผู้นับถือศาสนาอิสลาม และอื่น ๆ เพียง 1 รายเท่านั้น ซึ่งแสดงว่าทั้ง 3 จังหวัด คือ ระยอง, เพชรบุรี และพังงา ศาสนา ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของประชากรตัวอย่างเกี่ยวกับวิธีการรักษาพยาบาล และประชากรที่ตก เป็นตัวอย่างส่วนใหญ่ของการรักษาด้วยวิธีสมัยใหม่ ในกรณีเป็นโรคร้ายแรง แต่ในกรณีเป็นโรค ทั่วไป ส่วนใหญ่ของการรักษาทั้งแบบโบราณและวิธีสมัยใหม่ ทั้งนี้เป็นเพราะความรุนแรงของโรค เป็นตัวกำหนดประกอบกับการแพทย์ในแบบสมัยใหม่ใดแพร่ขยายเข้าไปในชุมชนทั้ง 3 จึงทำให้ ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่าง เริ่มเห็นประโยชน์ของวิธีการรักษาพยาบาลแบบสมัยใหม่มากขึ้น

แต่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับการทำคลอดของภรรยาหัวหนากัวเร็วเรือน กลับพบว่า ศาสนา กลับมีผลเป็นอย่างมากต่อวิธีการทำคลอด ทั้งในจังหวัดพังงา และเมื่อพิจารณาทุกจังหวัด แสดงว่า ในเรื่องของการทำคลอดนอกจากอาจจะเป็นเพราะการคมนาคมเป็นตัวกำหนดที่ทำให้ ในภรรยาของหัวหนากัวเร็วเรือนในจังหวัดพังงานิยมทำคลอดโดยใช้หมอดำแย่มากกว่าในทุก ๆ จังหวัดแล้ว ยังพบว่าศาสนาก็เป็นตัวกำหนดที่สำคัญ และพบว่าเมื่อพิจารณาทุกจังหวัดแล้ว ภรรยาของหัวหนากัวเร็วเรือนชาวพุทธไปทำคลอดด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่าอิสลามถึงร้อยละ 57.8 ซึ่งนับว่าแตกต่างกันมากอย่างเห็นได้ชัด และพบว่าภรรยาของหัวหนากัวเร็วเรือนอิสลามใช้หมอดำแย่มากกว่าชาวพุทธถึงร้อยละ 57.8 ซึ่งก็นับว่าแตกต่างกันมากเช่นกัน

โครงสร้างของครอบครัว จากการศึกษาพบว่า ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของโรคทั่วไป หรือโรคร้ายแรง วิธีการทำคลอดจะพบว่าไม่มีความแตกต่างกันเลยระหว่างครอบครัวเดี่ยว และ ครอบครัวขยาย เกี่ยวกับวิธีการรักษาที่ต้องการและวิธีการทำคลอด และพบว่า โครงสร้างของ ครอบครัว จะไม่มีผลต่อวิธีการรักษาพยาบาลที่ต้องการ และวิธีการทำคลอด ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ ว่าปัจจัยบางอย่างเช่นการสื่อสาร จากหนังสือพิมพ์ วิทยุ จะมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล เพราะ พบว่าในเรื่องของการใช้วิทยุ นั้น ประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างพังงาซึ่งเป็นจังหวัดที่มีการพัฒนาน้อย

ที่สุด ประชากรที่ตกเป็นท้าวอย่างมีวิหิตยั้งถึงร้อยละ 66.3 ในจังหวัดระยองและเพชรบุรี มีถึง ร้อยละ 84.8 และร้อยละ 79.9 ตามลำดับ¹

3) ปัจจัยทางด้านการประชากร

อายุของหัวหน้าครัวเรือน จากการศึกษาพบว่า เมื่อพิจารณาหารวมทุกจังหวัด แล้วในกรณีที่เป็นโรคทั่ว ๆ ไป อายุที่แตกต่างกันจะมีผลเป็นอย่างมากต่อวิธีการรักษาพยาบาล ที่ต้องการ กล่าวคือผู้สูงอายุ ต้องการรักษากววยวิธีสมัยใหม่มากกว่าผู้อายุน้อยถึงร้อยละ 21.4 และเมื่อทดสอบควยกาทางสถิติก็พบความสัมพันธ์ในทางบวก ในลักษณะที่ผู้สูงอายุยิ่งสูงยิ่งต้องการ ที่จะใช้วิธีการรักษาพยาบาลในแบบสมัยใหม่มาก

เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดก็พบความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ทั้งในจังหวัดระยอง, เพชรบุรี และพังงา ในลักษณะที่ผู้สูงอายุต้องการที่จะใช้วิธีการรักษาในแบบสมัยใหม่มากกว่า ผู้อายุน้อยกว่า

ในกรณีที่เป็นโรคร้ายแรง พบว่าเมื่อพิจารณาหารวมทุกจังหวัดแล้วไม่พบความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มอายุเกี่ยวกับวิธีการรักษาพยาบาลที่ต้องการ

การทำการทดสอบ พบว่าเมื่อพิจารณาหารวมทุกจังหวัด จะพบความสัมพันธ์ในทางลบ โดย ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 15-30 ปีภรรยาไปทำการดูแลคววยวิธีสมัยใหม่มากถึงร้อยละ 66.7 ภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนที่มีอายุ 31-50 ปีไปทำการดูแลคววยวิธีสมัยใหม่ร้อยละ 63.6 และภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนอายุ 51 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 53.4 เท่านั้น เมื่อพิจารณา เป็นรายจังหวัดก็พบความสัมพันธ์ลักษณะเดียวกันนี้ในจังหวัดระยอง ส่วนในจังหวัดเพชรบุรีและ พังงาไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

¹ สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, เอกสารวิจัยหมายเลข 33, อ้างแล้ว, หน้า 61

จำนวนบุตรที่มีชีวิต ในกรณีที่เป็นโรคทั่วไป เมื่อพิจารณาทั่วทุกจังหวัดจะไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรที่มีชีวิต และวิธีการรักษาพยาบาลที่ทองการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดจะพบความสัมพันธ์ดังกล่าวเฉพาะในจังหวัดระยองเท่านั้น ในลักษณะที่ผู้มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตสูงจะทองการรักษาคววิธีสมัยใหม่มากกว่า ผู้มีบุตรที่มีชีวิตต่ำ โดยมากกว่าถึงร้อยละ 22.3

ในกรณีที่เป็นโรคร้ายแรง เมื่อพิจารณาทั่วทุกจังหวัด ก็ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนบุตรที่มีชีวิต และวิธีการรักษาพยาบาลที่ทองการ แต่โดยทั่วไปผู้มีจำนวนบุตรที่มีชีวิตมากทองการที่จะรักษาคววิธีสมัยใหม่มากที่สุด แต่ไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ มากนัก และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าวเช่นกัน

ในเรื่องของการทำคลอดก็เช่นกัน พบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตจะไม่มีผลต่อวิธีการทำคลอดของภรรยาของหัวหน้าครัวเรือนไม่ว่าจะพิจารณาทั่วทุกจังหวัด หรือพิจารณาเป็นรายจังหวัด แต่มีจังหวัดระยองจังหวัดเดียวเท่านั้นที่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว กล่าวคือในจังหวัดระยองผู้มีจำนวนบุตรที่มีชีวิต 0-2 คน จะไปทำคลอดคววิธีสมัยใหม่ไม่มากที่สุดถึงร้อยละ 91.9 ส่วนผู้มีบุตรที่มีชีวิต 3-4 คน มีร้อยละ 79.9 และผู้มีบุตรที่มีชีวิต 5 คนขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 53.6 เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษครั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าในเรื่องของทัศนคติ เช่นความต้องการที่จะรักษาโรคคววิธีต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในกรณีของโรคทั่วไป หรือโรคร้ายแรง พบว่า ปัจจัยต่างๆแทบจะไม่มีผลต่อทัศนคติดังกล่าว หรือจะมีก็เพียงบางปัจจัยเท่านั้น เช่น ปัจจัยในด้านการศึกษา อายุ และจำนวนบุตรที่มีชีวิต แต่เมื่อมาพิจารณาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริง ๆ เช่นในกรณีของการทำคลอด พบว่าแทบจะทุกปัจจัย เช่น ในด้านรายได้, อาชีพ, การศึกษา, ศาสนา, อายุ และจำนวนบุตรที่มีชีวิตจะมีความสัมพันธ์ทางสถิติในเรื่องเนื่อหาทวิวิธีการทำคลอด ยกเว้นปัจจัยทางด้านโครงสร้างของครอบครัวเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำคลอดน่าจะเป็นกรณีชนที่เกี่ยวกับการศึกษาในด้านสาธารณสุขเกี่ยวกับการแพทย์ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงอยากเสนอว่าถ้าต่อไปจะมีการศึกษาในด้านนี้ การทำคลอดควรจะเป็นตัวแปรที่มีความสำคัญที่สุดตัวแปรหนึ่ง

ส่วนวิธีการรักษาพยาบาลนั้น ในเรื่องของทัศนคติในปัจจุบันนี้ อาจจะพบความแตกต่างไต่ยาก ตัวอย่างเช่นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำอาจจะต้องการที่จะรักษาพยาบาลด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่า หรือพอ ๆ กับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะข่าวสารต่าง ๆ ประชาชนส่วนใหญ่มีโอกาสได้รับฟังมากขึ้น ทั้งจาก วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ ฯลฯ ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของการรักษาพยาบาล ควรจะเน้นเรื่องการปฏิบัติจริง ๆ โดยสร้างกรณีขึ้นมา เช่น กรณีเกี่ยวกับความรุนแรงของโรค ตัวอย่างเช่น โรคร้ายแรง ไคแก การเอาโรคภัยพิชกั ออุบัติเหตุ ตกเลือด นำมารวมกันเป็นโรคร้ายแรง และเอากรณีที่ได้นำมาศึกษาต่อไปดีกว่าที่จะศึกษาในแต่ละโรค

และในเรื่องของการทำลอคอยาก เสนอต่อไปอีกว่าควรที่จะศึกษาว่าในการทำลอคแต่ละครั้งว่าทำลอคในแบบสมัยใหม่กี่ครั้ง แบบสมัยเก่ากี่ครั้ง และใช้แบบไหนมากกว่ากัน ดังนั้นจำนวนครั้งของวิธีทำลอคจึงน่าที่จะเป็นกรณีศึกษาของการปฏิบัติเกี่ยวกับการรอนามัยในกรณีนี้ได้ถ้าหากจะศึกษาต่อไป

เป็นที่น่าสังเกต คือในการศึกษาคั้งนี้มีตัวแปรตัวหนึ่งคือโครงสร้างของครอบครัวแทบจะไม่มีผลเลย ความต้องการในการรักษาพยาบาลไม่ว่าจะเป็นในกรณีของโรคทั่วไป อาจจะเข้าไปใควาครัวเรือนในจังหวัดระยอง เพชรบุรี เป็นจังหวัดที่มีการคมนาคมที่ง่ายต่อการติดต่อกับโลกภายนอก ทำให้มีแนวความคิดใหม่ ๆ เขามาสู่ชุมชน ส่วนในจังหวัดที่ง่านนั้นถึงแม้ว่าการคมนาคมจะไม่สะดวกเหมือนเช่นใน 2 จังหวัดคั้งกล่าว แต่เนื่องจากในปัจจุบัน การติดต่อกับสื่อสารทำได้หลายทาง เช่น วิทยุ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่มีใช้กันมาก ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าลักษณะของโครงสร้างครอบครัวจะลดความสำคัญลงในการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกในครัวเรือน และอยากที่จะเสนอว่า หากจะศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติในเรื่องของการรักษาพยาบาลแล้ว ควรจะไคคำนึงเกี่ยวกับในเรื่องของการสื่อสารควอาจจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

สำหรับในการศึกษาคั้งนี้ การที่ไม่นำเอาเรื่องของการปลูกฝั ฉึดยา และในเรื่องโภชนาการเข้ามาเกี่ยวข้องของควยนั้น ทั้ง ๆ ที่เรื่องคั้งกล่าวก็เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจ

ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าในเรื่องของการปลดปล่อยยานั้น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้ปฏิบัติกันบ่อยนัก และเรื่องของการรักษาโรคที่ทางการแพทย์ได้ศึกษาในครั้งนี้น่าจะเพียงพอแล้วจึงไม่ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว

ส่วนในเรื่องของโภชนาการนั้นก็เป็นเรื่องใหญ่เรื่องหนึ่งหากจะศึกษาแล้วก็คงจะทำให้สมบูรณ์ได้ยาก ดังนั้นจึงคิดว่า ถ้ามีผู้ใดสนใจจะศึกษาในเรื่องของการอนามัยแล้ว น่าจะลองนำเรื่องของการโภชนาการเข้ามาเกี่ยวข้องกับควย

ลักษณะโดยทั่วไปเกี่ยวกับกาปฏิบัติในคานการสุขาภิบาล

1) วิธีการเตรียมน้ำให้สะอาดก่อนดื่ม จากการศึกษาเมื่อพิจารณาทุกจังหวัดแล้ว พบว่าประชากรที่ตกเป็นตัวอยางในการศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 87.7) มักจะดื่มน้ำสะอาด แต่ไม่มีการเตรียม และน้ำที่ดื่มสวนมากไลแก็ น้ำฝน ส่วนผู้ที่เตรียมน้ำทุกชนิดให้สะอาดก่อนดื่มมีเพียงร้อยละ 10.8 เท่านั้น และยังพบว่ามีผู้ดื่มน้ำที่ไม่สะอาดและไม่มีการเตรียมประมาณเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าในจังหวัดระยองมีผู้ที่ดื่มน้ำสะอาด แต่ไม่มีการเตรียมมีมากที่สุด ประมาณร้อยละ 94.4 รองลงมาไลแก็ เพชรบูรณ์ร้อยละ 90.2 และจังหวัดระยอง 77.0 ตามลำดับ

2) การใชแพรงสีพื้นและไหมตุรไสรองเทำไปโรงเรียน จากการศึกษาพบว่าสวนใหญ่แล้วประชากรที่ตกเป็นตัวอยางในการสำรวจนิยมใชแพรงสีพื้น และไหมตุรไสรองเทำไปโรงเรียนมากถึงร้อยละ 75.7 ส่วนผู้ที่ใชเพียงอยางใดอยางหนึ่งมีเพียงร้อยละ 23.3 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าในจังหวัดนึ่งงาและระยอง ผู้ที่ใชแพรงสีพื้นและไหมตุรไสรองเทำไปโรงเรียนมีไม่แตกตางกันมากนัก โดยในจังหวัดระยองมีร้อยละ 78.9 ในจังหวัดนึ่งงามีร้อยละ 80.0 ส่วนในจังหวัดเพชรบูรณ์เพียงร้อยละ 68.4 เท่านั้น

3) ในเรื่องของการใช้สวม ในเรื่องของการใช้สวมนี้ พบว่าประชากรที่ตกเป็น
ตัวอย่างในการสำรวจ ยังไม่มีการปฏิบัติที่ถูกสุขลักษณะเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ ยังไม่มีการใช้สวม
ซิม หรือยังทรงใช้สวมที่ไม่ถูกสุขลักษณะเป็นจำนวนถึงร้อยละ 68.6 ส่วนผู้ที่สวมซิมใช้มีเพียง
ร้อยละ 31.4 เท่านั้น

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ในจังหวัดระยองและเพชรบุรีไม่มีความแตกต่าง
กันมากนักในเรื่องของการใช้สวม โดยทั่วๆไปครัวเรือนที่ตกเป็นตัวอย่างในการสำรวจในจังหวัด
ระยองใช้สวมซิมประมาณร้อยละ 32.7 ในเพชรบุรีร้อยละ 38.7 ส่วนในจังหวัดทั้งงานมีน้อยมาก
กล่าวคือ มีเพียงร้อยละ 22.3 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของ
ประชากรบางส่วนในจังหวัดทั้งงานซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในทะเล ดังนั้นจึงทำให้มีการใช้สวมซิมน้อย
แคะใช้สวมทะเลแทน ซึ่งไม่ถูกสุขลักษณะ

ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติในคานการ สุขาภิบาล

1. ปัจจัยทางกาน เศรษฐกิจ

รายได้ จากการศึกษานในเรื่องของการใช้สำ รายได้แทบจะไม่มีผลต่อ
วิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด ทั้งในจังหวัดระยอง เพชรบุรี และทั้งงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ
ประชากรส่วนใหญ่ที่ยืมที่จะใช้น้ำฝนเป็นน้ำดื่ม ซึ่งไม่คงใเงินทองในการซื้อหาแต่อย่างใด
แต่ในเรื่องของการใช้แปรงสีฟัน และไหมครสวมรองเท่านั้น เมื่อพิจารณาทุกจังหวัดแล้ว
จะพบความสัมพันธ์ในลักษณะที่ผู้มีรายใสูงมักนิยมที่จะไหมครสวมรองเท้าไปโรงเรียน และใช้
แปรงสีฟันมากกว่าผู้ที่มรายใต่ำค่ากว่า เมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัด พบว่าในจังหวัดระยองและ
เพชรบุรีก็มีความสัมพันธ์ เช่นเดียวกันแต่ในจังหวัดทั้งงานกลับไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการใช้สวม เมื่อพิจารณาทุกจังหวัดแล้วจะเห็นใควา ผู้ที่มี
รายใสูงจะใช้สวมซิมมากกว่าผู้ที่มรายใต่ำค่ากว่า และเมื่อพิจารณาในแต่ละจังหวัดก็พบลักษณะ
เช่นเดียวกัน เมื่อใควาคาทงสถิติใควาทลสอบก็พบความสัมพันธ์ในทุก ๆ จังหวัด ในลักษณะที่ใยังมี
รายใสูงยังใช้สวมซิมกันมาก ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ใทางบวก ยกเวนใจังหวัดทั้งงานเท่านั้น
ที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ทั้งนี้เพราะพบว่าผู้มรายใสูงกลับไม่มีส่วนใใช้ในอัตราส่วนรอยที่

ใกล้เคียงกับผู้มีรายใ้ตกต่ำ อาจเป็นไปได้ว่าเนื่องจากผู้ที่มีรายใ้สูงในทั้งงามีเพียง 9 รายที่ตก
เป็นตัวอย่างในการสำรวจ ซึ่งนับว่ามีน้อยมาก ดังนั้นจึงมีโอกาสพบว่ามีรายใ้สูงมีถึง 8 ราย
(ซึ่งเท่ากับร้อยละ 88.9) ที่ไม่มีส่วนใ้โดยการบังเอิญ และตามผู้ที่มีรายใ้สูงมีมากกว่านี้ อาจ
พบความสัมพันธ์ที่ผิดไปก็เป็นได้

2) ปัจจัยทางสถานสังคม

อาชีพ ในเรื่องของการเตรียมน้ำให้สะอาด พบว่าเมื่อพิจารณาทุก
จังหวัดแล้วอาชีพจะมีความสัมพันธ์กับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด โดยจะพบว่าชาวานานิยมเตรียมน้ำให้
สะอาดมากที่สุดถึงร้อยละ 20.5 รองลงมาเป็นผู้มีอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 12.0 และ
ชาวประมงมีเพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้น

แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่าในระยะของและเพชรบุรีมีความสัมพันธ์น้อยมาก
หรือแทบจะไม่มีเลย ส่วนในจังหวัดทั้งงาพบความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยชาวานานิยมเตรียมน้ำให้
สะอาดมากกว่าอาชีพอื่น ๆ โดยมีถึงร้อยละ 38.9 รองลงมาเป็นผู้มีอาชีพอื่น ร้อยละ 20.2
ส่วนอาชีพอื่น ๆ มีเพียงร้อยละ 15.8

เกี่ยวกับเรื่องของการใ้แปรงสีพื้น และใ้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน เนื่องจาก
พบว่าไม่มีแบบแผนที่แน่นอนในแต่ละจังหวัด ในบางจังหวัด เช่น จังหวัดระยอง และทั้งงา ชาวานา
นิยมใ้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนและใ้แปรงสีพื้นมากกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่ในจังหวัดเพชรบุรี
กลับพบว่าชาวประมงใ้แปรงสีพื้นและใ้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนมากกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่
อย่างไรก็ตาม พบว่ามีความสัมพันธ์น้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลยระหว่างอาชีพและการใ้แปรง
สีพื้นและใ้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนเฉพาะในระยะของ และเพชรบุรีเท่านั้น แต่เมื่อพิจารณา
รวมทุกจังหวัด และในจังหวัดทั้งงาแล้วกลับพบความสัมพันธ์ดังกล่าวในลักษณะที่ชาวานาใ้แปรง
สีพื้นและใ้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาเป็นผู้มีอาชีพอื่น ๆ
มีน้อยที่สุด

การศึกษา ในเรื่องของการไข่น้ำ การเตรียมน้ำให้สะอาด พบว่าไม่ว่าจะเป็น การพิจารณาทุกจังหวัดหรือพิจารณาในแต่ละจังหวัด พบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์กับวิธี การเตรียมน้ำให้สะอาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้มีระดับการศึกษาสูงจะมีการเตรียมน้ำ ให้สะอาดมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่า

ส่วนเรื่องการใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟัน พบว่าการศึกษามีความสัมพันธ์ น้อยมาก หรือแทบจะไม่มีเลย เมื่อพิจารณาทุกจังหวัดหรือในแต่ละจังหวัด

การใช้ส้วม พบว่าไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาทุกจังหวัด หรือในแต่ละจังหวัดจะพบ ความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยผู้มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าใช้ส้วมซึมมากกว่าผู้ที่มี การศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า

โครงสร้างของครอบครัว

ในเรื่องของการไข่น้ำ เมื่อพิจารณาทุกจังหวัด และพิจารณาในแต่ละ จังหวัด พบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย และไม่ พบความสัมพันธ์ทางสถิติทั้งกล่าว ทั้งนี้เพราะโดยมากไม่ว่าจะเป็นครอบครัวเดี่ยว หรือครอบครัว ขยาย โดยมากนิยมดื่มน้ำฝนหรือน้ำบาดาล และไม่มีการเตรียม

เกี่ยวกับการใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟัน พบว่าเมื่อพิจารณาทุกจังหวัด แล้วไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของครอบครัวกับการใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟัน รongเท้าไปโรงเรียน ถึงแม้ในแต่ละจังหวัดจะมีความสัมพันธ์ทั้งกล่าว ทั้งนี้เป็นเพราะจังหวัด ระยองและเพชรบุรี ส่วนใหญ่แล้วสมาชิกในครอบครัวขยายนิยมใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟัน รongเท้าไปโรงเรียนมากกว่าครอบครัวเดี่ยว แต่จังหวัดทั้งจากลุ่มพบวาระยะของครอบครัวเดี่ยว ใช้แปรงสีฟัน และไหมขัดฟัน รongเท้าไปโรงเรียนมากกว่าครอบครัวขยาย ดังนั้น เมื่อพิจารณา รวบรวมทุกจังหวัดจึงไม่มีความแตกต่างกันระหว่างครอบครัวเดี่ยวและครอบครัวขยาย และไม่พบความ สัมพันธ์ทั้งกล่าว

ศาสนา

ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเตรียมน้ำ หรือการไขแพร่งสีฟันและไหมคร
สวมรองเท้าไปโรงเรียน ในการศึกษาคั้งนี้ พบว่าศาสนามีผลนอยมากหรือแทบจะไม่มีผลเลย
กัว่าใด

ปัจจัยทางดานประชากร

อายุของหัวหน้าครัวเรือน

อายุหัวหน้าครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด การไข
แพร่งสีฟัน และไหมครสวมรองเท้าไปโรงเรียน และเรื่องการใช้สวมนอยมาก ในเรื่องของการ
ไขน้ำ พบว่าในแต่ละจังหวัดไม่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มอายุ และส่วนใหญ่นิยมกินน้ำผ่านหรือ
นำบาคาด และไม่มีการเตรียมให้สะอาด ส่วนเรื่องของการไขแพร่งสีฟันแล้ว เมื่อรวมทุกจังหวัด
และในระยะยง และทั้งงา จะพบว่าผู้สูงอายุมากมักไหมครสวมรองเท้าไปโรงเรียน และไขแพร่ง
สีฟันมากกว่าผู้อยู่นอย ในจังหวัดระยะยงและทั้งงาก็เช่นเดียวกัน แต่ไม่แตกต่างกันมากนัก ส่วน
ในจังหวัดเพชรบุรี ปรากฏว่าผู้อยู่นอยไหมครสวมรองเท้าไปโรงเรียน และไขแพร่งสีฟันมาก
กว่าผู้ที่มีอายุสูงกว่า แตอย่างไรก็ตาม ความแตกต่างนี้มีไม่มากนัก

ในเรื่องของการใช้สวม ในการศึกษาคั้งนี้ถึงแม้จะไม่พบระหว่างอายุและส่วนที่ไข
แต่โดยทั่วไปแล้วผู้สูงอายุมักใช้สวมซิมมากกว่าผู้อยู่นอยกว่า แต่ไม่แตกต่างกันมากนัก

จำนวนบุตรที่มีชีวิต

ในเรื่องของวิธีการเตรียมน้ำก่อนดื่ม พบว่าไม่ว่าจะเป็นการพิจารณา
ทุกจังหวัดหรือพิจารณาในแต่ละจังหวัด พบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตแทบจะไม่มีความสัมพันธ์กับวิธีการ
เตรียมน้ำก่อนดื่มแตอย่างไร ทั้งนี้เพราะจากที่กล่าวมาแล้ว คือประชากรที่ตกเป็นตัวอย่าง
ส่วนใหญ่มักจะมีน้ำผ่าน หรือนำบาคาดซึ่งหาได้โดยธรรมชาติอยู่แล้ว และน้ำประปา หรือน้ำยังคง
จะไม่แพร่หลายไปในชนบทกั้งกล่าว ที่พบความสัมพันธ์มีอยู่เพียงจังหวัดเดียวคือระยะยง แต่เป็น
ความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก

ในเรื่องของการใช้แปรงสีฟัน และการใช้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน เมื่อพิจารณาทั่วทุกจังหวัดแล้ว พบว่าจำนวนบุตรที่มีชีวิตมีความสัมพันธ์กับการใช้แปรงสีฟันและใช้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียน กล่าวคือผู้มีบุตรน้อยโดยมากแล้วนิยมที่จะใช้แปรงสีฟันและใช้บุตรสวมรองเท้าไปโรงเรียนมากกว่าผู้มีบุตรมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัดก็พบความสัมพันธ์เช่นเดียวกันนี้ในจังหวัดระยอง และเพชรบุรี ส่วนในจังหวัดซึ่งจากความสัมพันธ์ดังกล่าวมีน้อยมากหรือแทบจะไม่มีเลย

เพื่อเป็นการสรุปในครั้งสุดท้ายจะได้นำแสดงตารางสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรดังนี้

ตารางที่ 57 ตารางสรุปความสัมพันธ์ทางสถิติและเนื้องาระหว่างทัศนคติหรือ
หรือความต้องการในด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับอนามัยกับปัจจัยต่าง ๆ

	วิธีการรักษาพยาบาล ที่ของการในกรณี เป็นโรคทั่วไป				วิธีการรักษาพยาบาล ที่ของการในกรณี เป็นโรครายแรง				วิธีทำคลอด				
	มีนัยทางสถิติ		มีนัยทางเนื้องา		มีนัยทางสถิติ		มีนัยทางเนื้องา		มีนัยทางสถิติ		มีนัยทางเนื้องา		
	+	*	+	*	+	*	+	*	+	*	+	*	
<u>ปัจจัยทางกาน เศรษฐกิจ</u>													
รายได้	**	*	+	*	1	+	ม	+	1	+	***	+	3
<u>ปัจจัยทางกานสังคม</u>													
อาชีพ	+	ม	+	ม	0	-	ม	-	3	-	***	-	ม
การศึกษา	+	ม	+	ม	1	+	ม	+	0	+	ม	+	3
ศาสนา	-	*	-	*	0	-	*	-	0	+	ม	+	5
โครงสร้างครอบครัว	-	ม	-	ม	0	0	ม	0	0	+	ม	+	0
<u>ปัจจัยกานประชากร</u>													
อายุหัวหนากครัวเรือน	+	ม	+	ม	3	-	ม	-	1	-	ม	-	3
จำนวนบุตรมีชีวิต	+	ม	+	ม	1	0	ม	0	0	0	ม	0	0

นัยทางสถิติ
 * ไม่นัยทางสถิติ
 ** .02-.05
 *** .01 และต่ำกว่า
ความสอดคล้องกับสมมติฐาน
 + เป็นไปในทิศทางเดียวกับสมมติฐาน
 - ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกับสมมติฐาน
 0 ไม่มีแบบแผน
 +* หมายถึงตั้งสมมติฐานในทางบวกและไม่เป็นไปในทางที่ตั้งไว้
 -* หมายถึงตั้งสมมติฐานในทางลบ และไม่เป็นไปในทางที่ตั้งไว้
 ม ไม่เกินครึ่ง

การวางที่ 58 การวางสรุปความสัมพันธ์และเนื้อหาระหว่างการปฏิบัติในลักษณะ
การสุภาษิตกับปัจจัยทาง ๆ

	วิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด				การใช้แปรงสีฟันและไหมขัดฟัน				การใช้สวม				
	นัยทางสถิติ		นัยทางเนื้อหา		นัยทางสถิติ		นัยทางเนื้อหา		นัยทางสถิติ		นัยทางเนื้อหา		
<u>ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ</u>													
รายได้	0	ม	0	1	+	ม	+	3	+	ม	+	3	
<u>ปัจจัยทางด้านสังคม</u>													
อาชีพ	+	***	+	ม	+	ม	+	∅					
การศึกษา	+	ม	+	3	0	ม	0	1	+	ม	+	3	
ศาสนา	+	ม	+	1	+	ม	+	∅					
โครงสร้างครอบครัว	-	*	-	∅	-	ม	-	∅					
<u>ปัจจัยทางด้านประชากร</u>													
จำนวนหัวหน้าครอบครัว	-	ม	-	1	+	ม	+	1	-	*	-	ม	
จำนวนบุตรมีชีวิต	0	ม	0	1	-	ม	-	3					

นัยทางสถิติ
 * ไม่นัยทางสถิติ
 ** .02-.05
 *** .01 และต่ำกว่า
ความสอดคล้องกับสมมติฐาน
 + เป็นไปในทิศทางเดียวกับสมมติฐาน
 - ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกับสมมติฐาน
 0 ไม่มีแบบแผน
 + * หมายถึงสมมติฐานที่ตั้งไว้ในทางบวก และไม่เป็นไปในทางที่ตั้งไว้
 - * หมายถึงตั้งสมมติฐานไว้ในทางลบ และไม่เป็นไปในทางที่ตั้งไว้
 ม ไม่ใ้ทุกส้อม
 วางไว้ ไม่ได้นหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

นัยทางเนื้อหา
 ∅ ไม่นัยทางเนื้อหา
 1 .01-.05
 2 .06-.09
 3 .10-.19
 4 .20-.29
 5 .30 ขึ้นไป

ขอเสนอแนะ

ในการศึกษาในครั้งนี้อยู่เกี่ยวกับการสุชาติภาวจะเห็นได้ว่า ในเรื่องของการเตรียมน้ำ จะพบว่า จะมีปัจจัยเพียงไม่กี่ปัจจัย เช่น ในด้านอาชีพ การศึกษา เท่านั้นที่ส่งผลต่อการเตรียมน้ำ ทั้งนี้เพราะตามปกติแล้วชาวชนบทไทยส่วนใหญ่มีก้นิมก้นน้ำฝน และน้ำบาดาล ซึ่งก็ไม่จำเป็นต้องมีการเตรียมแต่อย่างใด และเป็นสิ่งที่ไม่ต้องซื้อหาแต่อย่างใด แต่เป็นการศึกษาในเขตเมืองอาจจะเป็นไปก็ที่จะพบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับวิธีการเตรียมน้ำให้สะอาด ทั้งนี้เพราะในสังคมเมืองในเรื่องของน้ำจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของน้ำที่ใช่ เช่น น้ำประปา น้ำที่ผลิตเพื่อการบริโภคโดยบริษัทเอกชน ซึ่งต้องใช้เงินทองในการจัดซื้อหา นอกจากนี้ยังมีน้ำฝน น้ำบาดาล ฯลฯ ดังนั้นจึงอยากเสนอว่าหากจะศึกษาในเรื่องของการใรน้ำในสังคมชนบทแล้ว ควรจะศึกษาในแง่โภชนาการจะดีกว่า และนอกจากนี้ยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ในเรื่องของการสะอาดบริเวณบ้าน ทั้งนี้เพราะคาดว่าความสะอาดของบริเวณบ้านน่าจะเป็นครรชนที่เกี่ยวกับเรื่องของการสุชาติภาว เช่นเดียวกับในเรื่องของการใรสวม

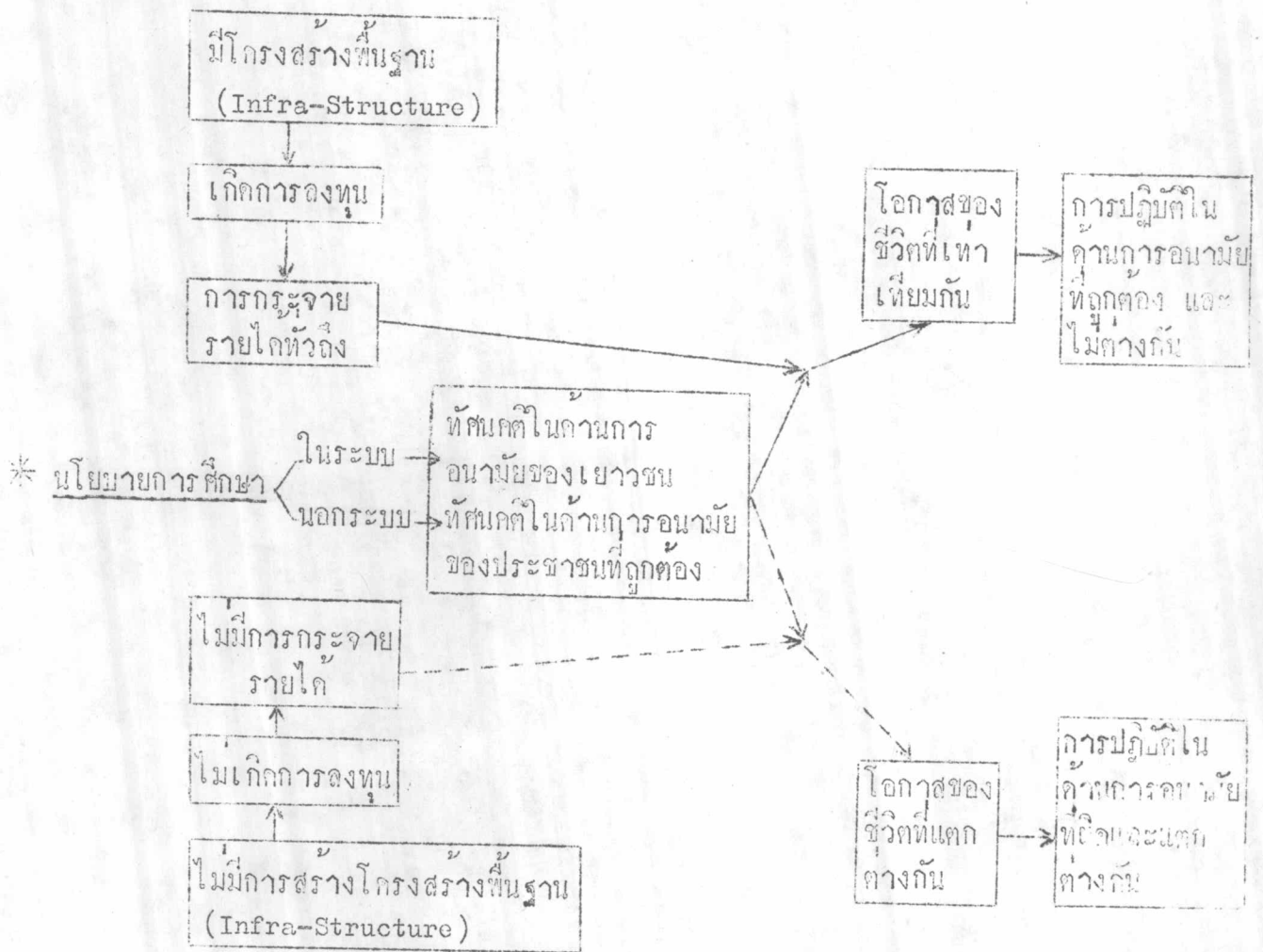
ส่วนในเรื่องของการใรสวมนั้น เนื่องจากสังคมชนบทเพิ่งจะเริ่มรู้จักการใรสวมซักผ้า ดังนั้น จึงอาจมีสวมแบบเก่า เช่น สวมห้อมอบบางในการศึกษาควรดพบว่า สมาชิกในครัวเรือนใรสวมซักผ้าจริง ๆ หรือไม่หรือยังเคยชินอยู่กับการใรสวมห้อมอบ ดังนั้นเพราะในบางบ้านอาจพบได้ว่า มีสวมซักผ้าจริงแต่ก็ไม่ใไร

ขอเสนอแนะและแบบจำลองในการพัฒนาเกี่ยวกับการอนามัยในชุมชนสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาในครั้งนี้จะสังเกตได้ว่า สังคมที่มีภาวะสมัยใหม่ (Modernization) เช่นในจังหวัดระยอง และเพชรบุรี จะพบความแตกต่างกันระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่คาดหวังไว้ เช่น ผู้มีรายได้สูงนิยมทำคลอดด้วยวิธีสมัยใหม่มากกว่าผู้มีรายได้น่า เป็นแทน และชุมชนในชนบทไทยในปัจจุบันนี้ ที่มีวันกำลังจะเข้าสู่ภาวะสมัยใหม่ ดังนั้นความสอับรับชอบและความแตกต่างกันย่อมจะมีมากขึ้น จากการศึกษาในครั้งนี

พบว่าการศึกษาว่ามีผลต่อการปฏิบัติในด้านการแพทย์ เช่น การทำคลอด และการสูติภินิหาร
 ในแทบทุกเรื่อง ดังนั้นการที่จะลดความแตกต่างควรจะเริ่มที่การศึกษาโดยให้ความรู้ความ
 เข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้มีการปฏิบัติที่ถูกต้อง และมีแบบแผนในทางเดียวกัน ทั้งนี้เพราะ
 การศึกษาจะช่วยลดแนวความคิดหรือการปฏิบัติในแบบที่โดยทำกันมาที่ไม่ถูกต้อง และจะลดความ
 สำคัญของครอบครัวเกี่ยวกับการตัดสินใจของบุคคลในพฤติกรรมต่าง ๆ อาจจะมีผู้แย้งว่า
 เป็นเรื่องที่ทำโดยยาก เพราะต้องใช้งบประมาณมากในการจัดตั้งโรงเรียน และปัญหาเกี่ยวกับ
 เรื่องบุคคลากร เช่น ครูผู้สอน เป็นต้น แต่อยากจะเสนอว่านโยบายการศึกษาที่น่าจะก่อผลนั้น
 มีอีกวิธีหนึ่งคือเรื่องของการศึกษานอกระบบ ทั้งนี้เพราะได้ส่งเกตุวาทประชาชนส่วนใหญ่ในชนบท
 แห่ที่จะใ้รับความรู้ส่วนใหญ่ นอกจากจะมีการติดต่อกับบุคคลภายนอกชุมชนแล้ว แห่ดงความรู้
 อีกแหล่งหนึ่งที่สำคัญ คือ สื่อมวลชนโดยผ่านวิทยุ, ในจังหวัดนิงงา ซึ่งเป็นจังหวัดที่ประคัมการ
 พัฒนาอยุ่ที่สุดจะเห็นได้ว่ามีผู้ใช้วิทยุทรานซิสเตอร์ถึงร้อยละ 66.0 ขึ้นไป ในระยองและ
 เพชรบุรีมีร้อยละ 84.9 และ 79.9 ตามลำดับ ซึ่งในเรื่องนี้หากนโยบายของรัฐ เน้นในเรื่อง
 การศึกษานอกระบบ เช่น มีรายการที่ให้ความรู้เกี่ยวกับด้านการอนามัย และการสูติภินิหาร
 สอดแทรกเข้าไป อันจะทำให้ประชาชนมีความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่
 ผู้เขียนคิดว่าการศึกษาอกระบบอย่างเกียวยังไม่เพียงพอ เพราะถึงแม้ว่าจะมีทัศนคติในแบบ
 สมัยใหม่ หรือแบบที่ถูกต้อง แต่ปัจจัยในทางเศรษฐกิจก็ยังมีส่วนสำคัญ เช่น ในการศึกษา
 ครั้งนี้ เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องของการแพทย์ พบว่า ทัศนคติเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ที่
 ต้องการของบุคคลในแต่ละระดับรายได้ไม่คอยแตกต่างกัน แต่พอปฏิบัติจริง ๆ เช่นในเรื่องของ
 การทำคลอดก็พบว่า ผู้ที่มีรายได้สูงจะใช้บริการในแบบสมัยใหม่มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้
 ในการพัฒนาอีกทางหนึ่งในการที่จะลดความแตกต่างในด้านการปฏิบัติในเรื่องการอนามัย ก็คือ
 การวางนโยบายที่จะกระจายรายได้ในชุมชนให้ทั่วถึง ทั้งนี้อาจจะคงมีการพัฒนาในทาง

โครงสร้างพื้นฐาน (Infra-Structure) เช่น ถนนหนทาง, ไฟฟ้า ฯลฯ เพื่อให้เกิดมีการลงทุน และประชาชนในชุมชนจะได้มีงานทำ ความแตกต่างในเรื่องทางเศรษฐกิจจะก่อให้เกิดความชัดเจนจะใคร่เขียนแบบจำลองในการพัฒนาและลดความแตกต่างในเรื่องโอกาสของชีวิตเกี่ยวกับการปฏิบัติในด้านการอนามัย ดังนี้

* ในการพิจารณาแบบจำลองจะเริ่มที่พิจารณาที่นโยบายการศึกษา